

КРИЗА РОЗПОДІЛУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАСЛІДКИ

Ляшенко Т. М.,

доктор політичних наук,

*провідний науковий співробітник відділу теоретичних
та прикладних проблем політології*

Інституту політичних і етнонаціональних досліджень

імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України

ORCID ID: 0000-0002-5807-1130

tet.lyachenko@ukr.net

У статті розглядаються основні причини виникнення кризи розподілу в сучасному світі. З розповсюдженням пандемії COVID-19 проблема розподілу та пов'язані із цим кризи стали основними проблемами, які привертають увагу як урядів, так і світової громадськості. Збільшення рівня безробіття, гендерна диспропорція, нерівність доходів і багатства – ось деякі з побічних ефектів пандемії коронавірусу. Криза посилила нерівність у всіх основних лініях розлому суспільства та відкинула назад здобутки в зменшенні бідності в усьому світі. Пандемія та її наслідки стали нагадуванням про необхідність переходу до більш справедливого і стійкого суспільства.

Криза розподілу може призвести до краху багатьох суспільних підсистем. Найбільш успішним стають системи, структури, організації, здатні змінюватися, бути в стані перманентних змін та ефективно долати конфлікти.

Політика розподілу не обов'язково означає програми соціального забезпечення для малозабезпечених груп населення або широкий розподіл суспільних благ і фінансів. Перерозподіл повноважень керівників також підпадає під політику перерозподілу. Ідея створення держави добробуту, її розвиток, а потім і всеохоплююча криза привертають увагу до таких найважливіших моментів існування людства, як процес розподілу благ і право на доступ до ресурсів як усередині окремих країн, так і у світі в цілому.

Країни з високим рівнем державного соціального забезпечення мають широкодоступні освітні програми, які значною мірою фінансуються за рахунок податків. Таким чином, для забезпечення рівних можливостей і досягнення рівних результатів необхідна узгодженість підготовки професійних кадрів з наявним ринком праці.

Для вирішення проблем розподілу й захисту від ризиків розподілу необхідна відповідна чітка правова система, особливо щодо економічного права, насамперед у таких його формах: податковому, фінансовому та антимонопольному законодавстві, які на практиці вирішують проблеми розподілу. Таким чином, кризи розподілу повинні ефективно контролюватися й вирішуватися шляхом посилення регулювання економічного законодавства.

Ключові слова: криза розподілу, пандемія COVID-19, глобалізація, соціально-економічний розвиток, освіта, рівність.

Постановка проблеми. Політичний розвиток являє собою суперечливий і досить конфліктний процес. Загострюється боротьба за панування тих чи інших цінностей, політичні інститути не справляються з політичною активністю соціальних груп, виникають суперечності, конфлікти, які можуть призвести до кризи.

Теоретики політичного розвитку вважають, що політичні суспільства на своїх стадіях розвитку зазнають низки п'ятикратних криз (ідентичність, легітимність, участь і вплив, розподіл). Ці кризи детально описані сучасними американськими дослідниками Дж. Коулманом, Л. Пайєм, Л. Біндером у книзі «Crises and Sequences in Political Development» («Кризи й послідовності в політичному розвитку») у 1971 році.

Українська дослідниця Т. Пояркова розглядає кризу як «тривалий системний процес з різноманітними проявами». Багато вітчизняних науковців приділили увагу системним дослідженням політичної кризи в цілому. Конфліктологічне тлумачення політичної кризи визначено в роботах С. Лавренова, синергетична парадигма кризи розглядається в роботах С. Ставченка, А. Черній, інституційний підхід до політичних криз представлений у роботах А. Глухової, І. Кліма, М. Петрова, Т. Пояркової, Д. Чемшита, Г. Щедрової. Проте досліджень, які були б присвячені конкретно кризі розподілу у вітчизняній політологічній науці, немає.

Мета статті полягає в такому:

- виявити основні причини виникнення кризи розподілу;
- охарактеризувати тенденції протікання цієї кризи, яка поглиблюється глобалізацією та пандемією COVID-19;
- дослідити шляхи її подолання.

Виклад основного матеріалу. Кризи можуть виникати під впливом різних факторів: вони можуть бути зумовлені неефективністю політичних інститутів, виникненням соціально-політичних конфліктів, структурно-функціональним дисбалансом, модернізаційними процесами. Криза модернізаційного процесу зумовлюється неефективним розподілом ресурсів у суспільстві. Розподіл ресурсів вважається ефективним, коли в умовах модернізації політична система здатна задовольнити базові потреби людини. Результатом справедливого розподілу має стати зниження поляризації в суспільстві, збільшення кількості середнього класу та зниження рівня соціальної напруги.

На сучасному етапі серйозну кризу розподілу спричиняють декілька факторів:

1. Цифрова революція лежить в основі величезних прибутків для тих, хто має навички та підготовку, щоб скористатися її перевагами, але вона виключає з ринку праці тих, кого економісти називають робітниками середньої кваліфікації. Комп'ютерне програмне забезпечення й автоматизована промисловість позбавили доходу робітників без вищої освіти або середньої кваліфікації.

2. Глобалізація. Конкуренція з боку економік, що розвиваються, таких як, наприклад, китайська, у поєднанні зі зниженням торгових бар'єрів зменшує перспективи для місцевих робітників. Це спричиняє руйнівні наслідки для працівників таких галузей, як текстиль, шкіряні вироби, електроніка тощо. «Найбільшою економічною подією за останні 50 років став перехід Китаю від бідної та відсталого країни, яка переживала постійну політичну й економічну кризу, до світового виробника з доволі добре освіченою, високодоступною кваліфікованою робочою силою, що використовує сучасні технології. Проривною ідеєю Китаю стало рішення дозволити вільну мобільність робочої сили, прийняти західні технології та прямі іноземні інвестиції та розпочати торгівлю по всьому світу» [1].

3. Створення великих фірм, які можуть отримувати доходи в усьому світі в масштабах, набагато більших, ніж у попередніх поколіннях. При цьому виникає надзвичайно велика різниця в оплаті праці між топ-менеджерами та рядовими працівниками, а також мегаполісами й невеличкими містами.

4. Занепад організованої праці. Частка працівників, охоплених профспілками, за останні чотири десятиліття впала вдвічі (у США, наприклад їх частка становить 10%). Це фактично ліквідує можливість найманих працівників домовлятися про підвищення заробітної плати й отримання пільг.

5. Тенденція до зрощення капіталу та влади. Багатство надає політичну владу, і це дає змогу економічним переможцям додатково винагороджувати себе через державну політику, наприклад, коли видатні артисти та спортсмени можуть отримати нелегальні переваги. Така ситуація найбільш гостро проявилася під час пандемії COVID-19 при отриманні вакцини.

З розповсюдженням пандемії COVID-19 проблема розподілу та пов'язані із цим кризи стали основними проблемами, які привертають увагу як урядів, так і світової громадськості.

Розподіл вакцини від COVID-19 по всьому світу характеризується нерівномірністю й нестабільністю. Найменш розвинені країни вимушені самостійно боротися з пандемією COVID-19, а всередині цих країн найбільш вразливі прошарки населення залишаються поза розподілом засобів забезпечення та лікування від вірусу. Згідно з дослідженнями Agence France-Presse, країни з високим рівнем доходу, такі як Сполучені Штати Америки та члени Європейського Союзу, отримують таку кількість вакцин, яка набагато перевищує реальну потребу в ній. Незважаючи на те що кількість населення в країнах із високим рівнем доходу становить лише 16 відсотків від загальної кількості населення світу, вони отримують 47% усіх доз вакцин. Натомість на країни з низьким рівнем доходу припадає лише 0,2% усіх доз вакцин, незважаючи на те що їхнє населення становить 9% населення світу [2].

Збільшення рівня безробіття, гендерна диспропорція, нерівність доходів і багатства – ось деякі з побічних ефектів пандемії коронавірусу. Незважаючи на те що низка вакцин проти Covid-19 розроблена за рекордні терміни, для усунення соціальної та економічної шкоди, спричиненої вірусом, можуть знадобитися десятиліття. Криза посилила нерівність у всіх основних лініях розлому суспільства й відкинула назад здобутки в зменшенні бідності в усьому світі.

Нові дані, отримані Федеральною резервною системою США, показують, що розрив багатства в Америці збільшився, а економічна нерівність зросла у 2020 році на тлі пандемії коронавірусу, що непропорційно вплинуло на працівників низькооплачуваних послуг, водночас багатство мільярдерів зросло безпрецедентними темпами. За останніми даними ФРС, 1% провідних американців мають загальну чисту вартість 34,2 трлн доларів США (або 30,4% усього домогосподарства в США), тоді як нижчі 50% населення разом утримують лише 2,1 трлн доларів США (або 1,9% усього багатства) [3].

Згідно з дослідженням Oxfam, з 18 березня до кінця 2020 року глобальне багатство мільярдерів зросло на 3,9 трлн доларів США. На відміну від цього, за даними Міжнародної організації праці, загальний заробіток працівників у світі скоротився на 3,7 трильйона доларів США, оскільки мільйони людей утратили роботу по всьому світу [4].

Дослідження, опубліковане швейцарським банком UBS і бухгалтерською компанією PwC, показало, що загальне багатство 2 189 мільярдерів світу злетіло до рекордно високого рівня – 10,2 трлн доларів США наприкінці липня, знищивши попередній рекорд у 8,9 трлн доларів США, зафіксований наприкінці 2017 року [5].

До того ж необхідно враховувати, що довгострокові наслідки для здоров'я тих, хто перехворів на коронавірус, ще майже невідомі, про що нам скажуть дані про тривалість життя через роки. Сьогодні ми знаємо, що Економічні розриви серед населення лише збільшилися: і хоча високооплачувані працівники змогли працювати дистанційно, багато робітників – особливо некваліфікованих і жінок – звільнені або переведені на неповний робочий день. Як зазначає український дослідник А. Колот, «коронавірусна криза матиме дедалі більший асоціальний характер. Великою є ймовірність збереження сучасних трендів суспільного поступу, коли зростає соціальна нерівність у різноманітних формах, знижується частка доходів від праці в складі ВВП, нарощуються темпи й масштаби становлення «безлюдної» економіки без людиноорієнтованих зрушень у соціальній політиці в цілому та соціально-трудовій зокрема» [6].

Україна залишається серед країн Європи, які найбільше постраждали від пандемії COVID-19.

Система охорони здоров'я України отримала 26 мільйонів доларів США через Фонд фінансування Світового банку на лікування хворих на COVID-19. Станом на кінець 2020 року витрачено 78,4 млрд грн на боротьбу з коронавірусом, нині Рахунковою палатою проводиться аудит витрачених коштів.

У травні 2021 року Банк розпочав новий Український надзвичайний проект реагування та вакцинації проти COVID-19, який передбачає 90 мільйонів доларів США, які будуть використані Міністерством охорони здоров'я для впровадження вакцини в країні.

Окрім пандемії COVID-19, криза розподілу в гуманітарній сфері посилюється наслідками зміни клімату. Сьогодні існує ризик втрати прогресу щодо скорочення бідності, голоду та хвороб у всьому світі. Порятунком може стати лише глобальні заходи міжнародного співтовариства: упроваджуючи соціальну, гуманітарну й економічну політику на місцях, є потреба її узгодження зі світовими тенденціями та наявними проблемами.

Наявність нерівності й несправедливості може спричинити ризики розподілу, що спричинить кризи розподілу. Криза розподілу є крайнім проявом проблем розподілу, які посилюються відмовою від їх вирішення. З одного боку, дисбаланс розподілу безпосередньо впливає на стійкий економічний розвиток, що призводить до криз розподілу. З іншого боку, несправедливий розподіл призводить до правової та соціальної нерівності й несправедливості, тим самим порушуючи легітимність і стійкість розподілу та переміщуючи кризи розподілу на соціальний і політичний рівень, що, у свою чергу, може викликати кризи проникнення, легітимності.

Отже, криза розподілу може призвести до краху багатьох суспільних підсистем. Кінець ХХ – початок ХХІ століття характеризується зростанням динамічності змін у соціальних системах. В аспекті виживання і стабільного функціонування соціальних систем зміни стають умовами стабільності й адекватного пристосування систем до змінного середовища, зміни є можливостями, потенціалом системи до відтворення або модернізації. Найбільш успішним стають системи, структури, організації, здатні змінюватись, бути в стані перманентних змін та ефективно долати конфлікти. Сучасне сприйняття кризи в процесі управління стало тісно пов'язаним з аналізом процесу змін і конфліктів. Перманентна присутність у розвитку політичних систем конфліктів і кризових процесів розглядається як норма. За висловом американського політолога Л. Даймонда, «без змагань і конфліктів немає демократії», щоправда, їх має бути «не надто багато» [7]. До того ж криза повинна сприйматися не лише як форма перебігу змін, а і як інструмент реалізації змін.

Насамперед мова йде про заходи запобігання кризі, які б сприяли суспільній рівності. Але політика розподілу не повинна означати лише програми соціального забезпечення для малозабезпечених груп населення або широкий розподіл суспільних благ і фінансів, перерозподіл повноважень керівників також підпадає під політику перерозподілу.

Очевидно, що ідея створення держави добробуту, її розвиток, а потім і всеохоплююча криза привертають увагу до таких найважливіших моментів існування людства, як процес розподілу благ і право на доступ до ресурсів як усередині окремих країн, так і у світі в цілому. Це може бути забезпечення доступу пересічних громадян до природних зон, чистої питної води, культури або більш «вільного» інтернету. Виникають усе нові питання щодо їх розподілу. Це може пояснюватися як тим, що ідея загального або спільного споживання обсягу товарів і послуг (продукти харчування, житло, охорона здоров'я, освіта, транспорт тощо), що зростає, усе більш популярна в багатьох суспільствах, як багатих, так і бідних, так і тим, що під впливом технічного прогресу скорочується число робочих місць. У зв'язку з цим виникають навіть такі ідеї, як уведення базового доходу для гідного життя, незалежно від необхідності працевлаштування.

Розподіл ринкового доходу є ендегенним і залежить від внутрішньої політики особливо в освітній сфері, адже освітня політика в широкому розумінні сприяє більш рівномірному розподілу професійних і кваліфікаційних навичок, а отже, є активною політикою розподілу. У більшості розвинених країн соціальний градієнт освіти є показовим: статистичні дані показують, що країни з низькою нерівністю доходів також, як правило, мають низьку нерівність в освітніх досягненнях.

Країни з широким рівнем державного соціального забезпечення, такі як країни Північної Європи, також добре відомі тим, що освітні програми значною мірою фінансуються за рахунок податків і є широкодоступними. Це передбачає вищий поріг освіти та кваліфікації людей, які шукають роботу, отже, мінімальна заробітна плата в таких країнах висока. Таким чином, для забезпечення рівних можливостей і досягнення рівних результатів, що відповідають високому рівню зайнятості, необхідна узгодженість підготовки професійних кадрів з наявним ринком праці. З огляду на те що розподіл заробітної плати й, отже, доходів стали в останні роки більш нерівними, проблемам освіти приділяється більше уваги в останніх ініціативах щодо соціально-економічних реформ. Це стосується як загального рівня, так і якості освіти, віку вступу й термінів навчання. Кінцевою метою сучасної освіти є позитивне навчання або перекваліфікація для максимальної адаптації до ринку праці.

Таблиця

Співвідношення коефіцієнта Джині та державних соціальних витрат в країнах Європи та США

Країни	Коефіцієнт Джині, 2020 рік	Державні витрати на освіту, у % від ВВП	Соціальні витрати, у % від ВВП, 2019 рік	Соціальні витрати, у % від ВВП, 2009 рік	Коефіцієнт державних витрат, у % до ВВП, 2020 рік
Бельгія	27,16	6,4	28,9	29,7	60,8
Фінляндія	27,23	6,4	29,132	29,4	56,72
Норвегія	27,97	7,9	25,316	23,3	58,15
Польща	29,93	4,6	21,336	21,5	48,95
Естонія	30,13	5,0	18,4	20	44,73
Швеція	30,26	7,6	25,452	29,8	53,06
Франція	32,36	5,5	30,987	32,1	62,4
Іспанія	34,84	4,2	23,7	26	52,26
Німеччина	32,38	4,9	25,881	27,8	51,09
Латвія	34,92	4,4	16,436	–	42,51
Велика Британія	35,04	5,4	20,616	24	41,3
Литва	35,55	3,8	16,698	–	42,02
Італія	36,2	4,0	28,195	27,8	57,25
США	41,95	5,0	18,710	19,2	31

Джерела: *Ranking of the Gini index by country 2020*. URL: <https://www.statista.com/forecasts/1171540/gini-index-by-country>; *Government expenditure on education, total (% of GDP)*. Data as of September 2020.

URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SE.XPD.TOTL.GD.ZS>; *Social spending*. URL: <https://data.oecd.org/socialexp/social-spending.htm>; *Social spending after the crisis*. *Social expenditure (SOCX) data update 2012*.

URL: http://eclairs.fr/wp-content/uploads/2011/09/2012OECD2012_Social-spending-after-the-crisis_8pages-1.pdf; *Public spending ratio in the member states of the European Union in 2020*. URL: <https://www.statista.com/statistics/263220/public-spending-ratio-in-eu-countries/>

Як видно з таблиці, в останні десять років намітилася стійка світова тенденція до скорочення соціальних видатків з держбюджету. Виявилось, що високий рівень перерозподілу державою коштів, як і високі видатки на соціальну сферу, не сприяють економічному зростанню. Наслідками високого рівня перерозподілу державою доходів і високого рівня бюджетних видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення стало стримування економічного зростання й розвитку реального сектору економіки, зменшення обсягів інвестування, зростання безробіття, збільшення бюджетного дефіциту, зростання внутрішнього та зовнішнього державного боргу, стримування реформування соціальної сфери, а також збільшення потреби в додаткових джерелах бюджетних надходжень.

Франція залишається країною, яка є найщедрішою щодо державних соціальних виплат. Більшість скандинавських країн поряд із високими видатками на освіту також займають високі позиції в рейтингу державних соціальних виплат. Данія, Швеція та Норвегія витратили більше 25 відсотків. Іспанія та Італія також є країнами з високим відсотком соціальних виплат від ВВП. Але на індекс Джині впливають насамперед витрати на освіту, а соціальні видатки для зміни пропорцій між багатими та бідними суттєвого значення не мають.

Інтенсивний розвиток суспільства споживання, яке закономірно походить від суспільства добробуту, породжує розвиток нового стандарту споживання, а саме масового споживання. Наприклад, у Франції, країні з високими соціальними видатками, з'явився широкомасштабний розподіл, заснований на ліквідації посередників і продажів за низькими цінами. Наприкінці 1990-х років масовий розподіл товарів народного вжитку став основною галуззю економіки. За чотири десятиліття в багатьох сферах економіки утворилися олігополії. У 1980 році загалом шість груп контролювали 28% ринку, сьогодні шість груп контролюють продаж понад 90% споживчих товарів через свої центральні відділи закупівель: Carrefour, Leclerc, Système U, Casino, Intermarché та Auchan [8]. Ці цифри ілюструють силу та швидкість концентрації великого роздрібного продавця, який став ключовим гравцем в економіці й у системі розподілу.

Розподіл – надзвичайно складна тема. Оскільки економічна та правова системи сильно відрізняються від країни до країни, то кожна з них має свої специфічні проблеми, що в подальшому спричиняє різницю щодо політичних рішень і громадської думки. Тим не менше проблеми розподілу, які вже давно стали центральним моментом в історії, і сьогодні залишаються актуальними.

Кожна країна, імовірно, зазнала декількох криз на власному шляху економічного розвитку. Ефективним розвитком можна назвати лише скоординований і збалансований економічний розвиток – такий, що дає змогу уникнути виникнення кризи. Натомість якщо реальна економіка не координується з віртуальною економікою, а національна економіка не збалансована зі світовою економікою, виникає загроза рівновазі системі розподілу, що може призвести до економічних криз або криз розподілу. Тому збалансований, стабільний та ефективний розвиток є надзвичайно важливим для країни.

Криза розподілу означає нездатність правлячої еліти забезпечити прийнятний для суспільства рівень матеріального добробуту і його розподіл. Особливо гострі форми ця криза набуває тоді, коли неминуча на першому етапі модернізації майнова диференціація з часом не тільки не скорочується, а й продовжує збільшуватися. У результаті в суспільстві починають поширюватися настрої невдоволення соціальною несправедливістю, що є значно серйознішим дестабілізуючим фактором, ніж сам по собі низький рівень життя. Крім того, зменшення товарних і продовольчих ресурсів може супроводжуватися загостренням міжнародних відносин, зростанням сепаратистських рухів тощо.

Проблеми розподілу спричиняють ризики розподілу, які, накопичуючись і концентруючись, спричиняють кризу розподілу. По суті, кожна економічна криза – це криза розподілу. Незбалансований розподіл спричиняє незбалансованість економіки в цілому, порушуючи нормальне функціонування економічної та соціальної системи. Таким чином, проблеми розподілу повинні вирішуватися на постійній основі, а ризики розподілу повинні бути своєчасно пом'якшені, щоб запобігти серйозним кризам розподілу [9].

Висновки. Хоча існують глибокі економічні причини для всіх видів криз розподілу, необхідно усвідомлювати, що відсутність правових норм є основною причиною їх виникнення. Ефективні правові норми можуть сприяти захисту від криз або їх пом'якшенню, сприяючи ефективному економічному розвитку. Тому необхідне посилення правового регулювання економіки як способу запобігання потенційним ризикам. На практиці більшість країн визнали, що правове регулювання варто посилити особливо за допомогою економічного права.

Для вирішення проблем розподілу й захисту від ризиків розподілу необхідна відповідна чітка правова система, особливо щодо економічного права. Насамперед у таких його формах: податковому, фінансовому й антимонопольному законодавстві, які на практиці вирішують проблеми розподілу. Таким чином, кризи розподілу повинні ефективно контролюватися та вирішуватися шляхом посилення регулювання економічного законодавства. На практиці можуть бути використані конкретні методи для запобігання ризикам і протистояння кризам. Налаштування промислової структури може

сприяти збалансованому розвитку регіонів. Водночас зменшення розриву в розподілі доходів може запобігти несправедливому розподілу доходів, а зменшення навантаження на підприємства може сприяти розвитку малих і середніх підприємств. Крім того, зменшення вартості життя при збільшенні доходів жителів також сприятиме зниженню ризику кризи розподілу. Усе це могло б сприяти нормальному функціонуванню та скоординованому розвитку економіки й суспільства.

Lyashenko T. Crisis of distribution in the modern world: trends and consequences

Main causes of crisis of distribution in the modern world are considered in the article. While the COVID-19 pandemic is spreading, the problem of distribution and related crises have become main issues that attract attention of both governments and the world community. Rising unemployment, gender disparities, income inequality and wealth are some of the side effects of the coronavirus pandemic. The crisis has exacerbated inequality on the all main dividing lines of society and pushed back achievements in reducing poverty all around the world. The pandemic and its aftermath have reminded us of the need to move to a society, which would be fairer and more sustainable one.

The distribution crisis can lead to the collapse of many social subsystems. The systems, structures and organizations, which are able to change in a permanent way and effectively overcome conflicts, become the most successful.

Distribution policy does not necessarily mean welfare programs for low-income groups or a broad distribution of public goods and finances. Redistributing manager's power is also subject to redistribution policy. The idea of welfare state, its development and further all-encompassing crisis draw attention to the most important moments of human existence, such as distribution of goods and the right to access to resources both within a state and in the world as a whole.

The states with a high welfare level enjoy widely available educational programs, largely funded by taxes. Thus, in order to ensure equal opportunities and achieve equal results, a coordination of professional training and an existing labor market is needed.

A clear legal system is needed to address distribution challenges and distribution risks, especially in economic legislation and, first of all, in tax, financial and antitrust regulations, which solve distribution problems in practice. Thus, distribution crises must be effectively controlled and resolved by strengthening economic regulation.

Key words: distribution crisis, COVID-19 pandemic, globalization, socio-economic development, education, equality.

Література:

1. John H.5 reasons why income inequality has become a major political issue. URL: <https://www.cnbc.com/2019/06/05/5-reasons-income-inequality-has-become-a-major-political-issue.html>
2. Global Inequality Our world's deepest pockets – «ultra high net worth individuals» – hold an astoundingly disproportionate share of global wealth. URL: <https://inequality.org/facts/global-inequality>
3. Distribution of Household Wealth in the U.S. since 1989. URL: <https://www.federalreserve.gov/releases/z1/dataviz/dfa/distribute/chart/#quarter:0;series:Net%20worth;demographic:networth;population:1,3,5,7;units:levels;range:2005.2,2020.2>
4. ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Seventh edition Updated estimates and analysis. 25 January 2021. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf
5. Billionaires Insights 2020. URL: <https://www.pwc.ch/en/publications/2020/UBS-PwC-Billionaires-Report-2020.pdf>
6. Колот А.М. Соціально-трудова реальність – XXI: філософія становлення, можливостей та викликів. *Економіка України*. 2021. № 2. С. 27.
7. Diamond L. J. Three Paradoxes of Democracy. *Journal of Democracy*. 1990. Volume 1. P. 48–60.
8. Benquet M., Durand C., Laguérodie S. Hocquet M. Les crises de la grande distribution athieu Dans *Revue Française de Socio-Économie*. 2016. № 16. P. 4. URL: <https://www.cairn.info/revue-francaise-de-socio-economie-2016-1-page-19.htm>
9. Zhang S. The Crisis of Distribution Theoretical Analysis from Economic Law. London : Routledge, 2020. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003132226>

References:

1. John H. (2019) 5 reasons why income inequality has become a major political issue. URL: <https://www.cnbc.com/2019/06/05/5-reasons-income-inequality-has-become-a-major-political-issue.html>
2. Global Inequality Our world's deepest pockets – «ultra high net worth individuals» – hold an astoundingly disproportionate share of global wealth. URL: <https://inequality.org/facts/global-inequality>.
3. Distribution of Household Wealth in the U.S. since 1989. URL: <https://www.federalreserve.gov/releases/z1/dataviz/dfa/distribute/chart/#quarter:0;series:Net%20worth;demographic:networth;population:1,3,5,7;units:levels;range:2005.2,2020.2>
4. ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Seventh edition Updated estimates and analysis. 25 January 2021. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf
5. Billionaires Insights 2020. URL: <https://www.pwc.ch/en/publications/2020/UBS-PwC-Billionaires-Report-2020.pdf>
6. Kolot A.M. (2021) Sotsialno-trudova realnist – KhKhI: filosofii stanovlennia, mozhlyvostei ta vyklykiv [Socio-labor reality – XXI: philosophy of formation, opportunities and challenges] Ekonomika Ukrainy. 2021. № 2. S. 27 [in Ukrainian].
7. Diamond L. J. (2020) Three Paradoxes of Democracy // Journal of Democracy 1990, Volume 1, pp. 48–60.
8. Benquet M. et al. (2016). Les crises de la grande distribution athieu Dans Revue Française de Socio-Économie. 2016. № 16. P. 4. URL: <https://www.cairn.info/revue-francaise-de-socio-economie-2016-1-page-19.htm>
9. Zhang S. (2020) The Crisis of Distribution Theoretical Analysis from Economic Law. London : Routledge, 2020. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003132226>

Стаття надійшла до редакції 03.09.2021

Стаття рекомендована до друку 24.09.2021